
DISPUTATIO MEDICA

INAUGURALIS,

DE

TYPHO.

DISPUTATIO MEDICA INAUGURALIS,

DE

TYPHO;

QUAM,

ANNUENTE SUMMO NUMINE,

Ex Auctoritate Reverendi admodum Viri,

D. GEORGII BAIRD, S. S. T. P.

ACADEMIAE EDINBURGENAE PRAEFECTI.

NECNON

Amplissimi SENATUS ACADEMICI Consensu,

Et Nobilissimae FACULTATIS MEDICAE Decreto;

PRO GRADU DOCTORIS,

SUMMISQUE IN MEDICINÆ HONORIBUS AC PRIVILEGIIS

RITE ET LEGITIME CONSEQUENDIS;

ERUDITORUM EXAMINI SUBJICIT

JACOBUS KIRBY,

HIBERNUS.

AD DIEM 12 SEPTEMBRIS, HORA LOCOQUE SOLITIS.

— Hoc etenim morbi genus, uti præ cæteris vulgare est, ita propter atrocitatem casuum artem medicam impensus desiderat. Morborum nonnulli, peculiari vel loco vel etiam seculo ingravescent: Febres fere solæ sunt omnibus æque terrarum partibus, omnibus æque seculorum ætatibus communes.

FRIEND. COM. I. IN HIPPOCRAT. DE FEB.

EDINBURGI,
CUM PRIVILEGIO,
APUD ROBERTUM ALLAN.

MDCCXVCI.

FRATRI SUO,

ET AMICO CARISSIMO,

JOANNI KIRBY,

PROPTER BENEFICIA HAUD PAUCA NEC PARVA

IN SE

A TENERIS ANNIS

COLLATA :

REVERENDO

ETIAM

JOANNI KIRBY,

OB AMICITIAM PERLONGAM ET IMMUTABLEM

HANC DISPUTATIONEM

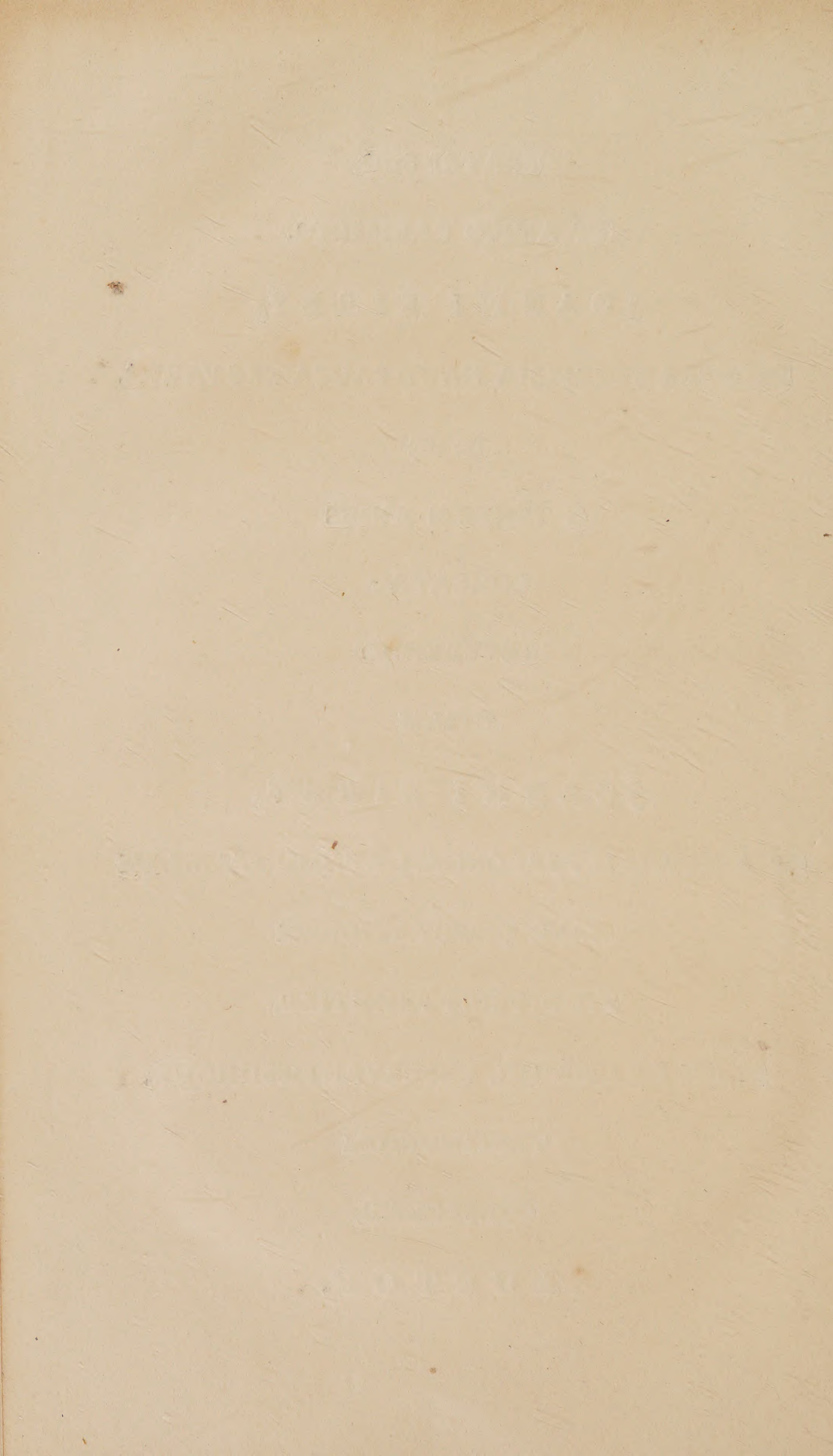
STUDIORUM PRIMITIAS,

ANIMI GRATISSIMI, OBSERVANTISSIMIQUE,

TESTIMONIUM

CONSECRAT,

AUCTOR.

*Certe medici est, non omnem protinus spem abjicere, sed artis præsidia omnia,
que aut comprobarit usus, aut ratio suggesserit experiri.*

FRIEND. EPIST. AD MEAD.

DISPUTATIO MEDICA INAUGURALIS,

DE

TYPHO.

J. KIRBY AUCTORE.

CULLENUS Typhum sequenti definitione complectitur, qua ab omnibus aliis affectionibus dignosci potest.

“ Morbus contagiosus; calor parum auctus;
“ pulsus parvus, debilis, plerumque frequens; u-
“ rina parum mutata; sensorii functiones pluri-
“ mum turbatae; vires multum imminutae.”

Morbi autem ferè cujusvis signa adeò plerumque in diversis ægrotis variantur, ut intra definitionis limites describi non possint; has igitur varietates fusiùs exequi conabimur.

HISTORIA MORBI.

Hæc affectio plerumque inchoat a torpore, et rigoribus, quos brevi excipit caloris sensus, cum magna et generali lassitudine, vertigine, dorsi et sæpe capitis dolore, magna debilitate, animo demisso, nausea, vomitu, et cibi fastidio.

Lingua muco plus minus obducitur, fitis licèt in hoc morbi stadio plerumque modica sit.

Cutis est ficca: calor licèt haud multum supra limites sanitatis naturalis exurgat.

Arteriarum pulsus frequentiores, plerumque debiliores, et interdum intermittentes, aut abnormes fiunt.

Somnus

Somnus turbatur neque membra fovet, aut recreat : et (ut HUXAMUS refert) occiput nonnunquam, itemque frons, ea præcipuè in parte qua futura coronaria cursum tendit, dolore obtuso et frigoris sensu afficiuntur.

Facies interea est pallida, atque tristis : omniaque ejus lineamenta mole minuuntur.

Æger fomniculosus et iners evadit ; et quamvis in somnum propendere videtur, ea tamen voluptate frui nequit : quamvisque ægrotatio tanta non est, ut lecto affigatur ; ea tamen est, ut omnem consolationem vincat.

Ea est nonnunquam ægroti conditio, ut adstantibus dormire videatur, adeòque simul animi functiones turbantur, ut ipsi rem ita se habere persuaderi non possit.

Alvus nunc adstricta est, et urina plerumque pallida, ac limpida, nullam fæcem deponit : ægrotus simul lucis et soni impatiens fit.

Hoc ferè modo per aliquot dies afficitur, signa autem modò remittunt ; modò et præsertim sub noctem, exacerbantur ; quibus mutationibus fe-

bricitans adeò hallucinatur, ut in mentem non veniat accersere medicum, qui in hoc morbi stadio morbum progredientem sistere, vel saltem instantia signa levare, et futura latu facilia reddere valeret.

Die ferè septimo, vel octavo, augentur capitis gravitas, et dolor, ut et vertigo, quibus aurium tinnitus, delirii plerumque prænuncius supervenit : hoc delirium non sæpe quidem ferox, rarò enim exurgit ultra levem animi perturbationem, in qua æger parum cohærentia, ab adstantibus vix audienda, neutiquam intelligenda, murmurat.

Sæpe in hoc morbi stadio, febricitanti, præsertim in situ corporis erecto, proclivitas ad animi deliquium supervenit ; cum gelido simul et glutinoso partium plerumque quarundam sudore, qui testante HUXHAMO fugax, et quod partes attinet, ex quibus prorumpit, admodum instabilis est : nonnunquam in fronte, et manibus averfis erumpit, subitò fugiturus, dum simul genæ et volæ incandescunt.

Tendines

Tendines jam frequentes subsiliunt, et lingua in hoc morbi stadio admodum sicca et nigricans evadit, præsertim ad partem mediam, limbo simul flavo margines occupante, tremibunda dum exeritur, nonnunquam pluribus fissis obsidetur, quæ neglecta multum negotii ægro faceffunt: si lingua jam madida fiat, et os saliva quadantenus manet, exitus morbi faustus sperandus; si autem forbendi difficultas, suffocationis sensu comitata, supervenerit, est res pessimi ominis.

Die ferè decimo, vel duodecimo, sudor profusus, plerumque gelidus, ac viscidus ex artubus prorumpit; comitante simul diarrhœa exhauriente, quæ fœtorem curantibus, ipsique febricitanti ingratiſſimum diffundit.

Hoc plerumque morbi tempore, petechiæ modò coloris rutili, modo ex rutilo pallescentes; aliàs purpureæ vel subfuscæ; aliàs nigricantes, vel lividæ, toto corpore, dorso autem, et pectore, frequentiores diffunduntur: hæ quidem petechiæ sæpè adeò sunt numerosæ, et ita cutem fœdant, ut nisi propiùs inspectæ, oculi aciem effugiant. Un-
gues

gues quoque lividi fiunt ; et arteriarum simul pulsus supra modum frequentes, debiles, et abnormes, imò intermittentes evadunt ; facies cadaverosa fit ; vox adeò deficit, ut vix audiri possit ; deglutiendi facultas minuitur, imò penitus ferè deletur : oculorum lumine vix jam afficiendorum nitor obscuratur ; aliàs visu duplice, vel strabismo quoadtenus laborat æger, cui aures quidem quantivis soni patientes fiunt.

Nunc febricitans rarò dormit, et quando hoc fit, palpebris propemodùm clausis, et ore semiaperto jacet : nec fitim omnia licèt indicia hanc indicantia adsint, conqueritur.

Natura tandem miseræ mole pene obruta, gradu incitato labescit ; spiritus ægrè trahitur ; abdomen durum, tensum, ac tumidum fit : stercus et urina infcio ægro elabuntur ; quidam autem dysuriam, vel etiam ischuriam nonnunquam conquerruntur : urina nigricans, et foetida redditur : stercora sanguine tincta dejiciuntur : singultus plus minus urget : et denique maculæ lividæ, aut nigrae, adsunt : quibus omnibus tremores et convul-

fiones supervenientes, vitæ miseræ finem imponunt.

Tempus quo morbus terminatur, in diversis exemplis est admodum diversum ; die decimo quarto, vel decimo septimo, plerumque finitur ; exitus autem in quibusdam casibus, uti observatione constat, ad diem quadagesimum usque protrahitur ; plura quidem sunt exempla, in quibus die undecimo, et etiam septimo, faustè desierat : pauca autem, si ulla quidem, morbi ante hunc diem, nisi medicaminibus olim memorandis adhibitis, ad finem perducti, exempla prostant.

Morbi formam, quod signorum numerum attinet, et ordinem, quo se invicem excipiunt, maximè communem jam tradidimus ; observandum autem est, hanc esse aliam in aliis, non solum prout ætas, vitæ ratio, et corporis constitutio, sed etiam prout terræ regio, et anni tempestates sunt diversæ.

His omnibus circumspèctis, formarum morbi diversarum, quæ diversis quasi quidem diversæ forent nominibus insigniuntur, causas meliùs intelligere valebimus ; aliquid autem de harum varietata-

tum causis hîc loci animadvertere, quippe quod nos ad investigationem, arctis hujusmodi disputatiunculæ limitibus minimè circumscribendam, duceret, mihi in animo non est.

DE MORBI CAUSIS.

Hæc affectio magno causarum numero, quarum præcipuas jam memorare pergemus, proximè, vel ope alterius, induci potest. Hæ quidem causæ in prædisponentes, et excitantes, distribui possunt: illis, annumeranda sunt omnia, quæ corpus viribus suis infirmatum, harum, actioni opportunum reddunt. Imprimis notandum est homines, laxa ac prava corporis constitutione præditos, in hoc malum multo esse procliviores, his, quibus est robusta ac firma corporis compages; quia in illis, alimenterum concoctio, et secretiones sanitati necessariæ, adèò imperfectè perficiuntur, ut potestatum nocentium actioni minus resistere valeant.

Ex aliis morbis convalescentes, item periclitantur, quoties causis hunc morbum excitantibus obijciuntur; et hi quoque quibus vires multum franguntur exinanitionibus, quales sunt ptyalismus diu perstans, iterata alvi purgatio, venus nimia, aliæquæ causæ consimilis naturæ. Eundem pariter effectum edere solent, affectus animi deprimentes, qualis est gravis et diuturnus animi dolor, metus pariter, quivisve animi affectus, quo, in desperationem agitur: gravis iræ impetus eundem effectum indirecto operandi modo præstare potest. Porro, causis quæ ad hunc morbum inducendum conferunt, annumeranda sunt, diæta insalubris, ac parum nutriens, inedia diuturna, aër impurus qualis esse solet in carceribus, navibus parum ventilatis, in quibus justo plures coacervantur, valetudinariis, locisque in quibus animalia et plantæ putrescunt: præterea studium intensum ac diuturnum, vigiliæ crebræ, actio frigoris, defatigatio, ebrietas frequens, cum multis aliis quæ consimili modo agunt, conspirando scilicet, ad morbum in-

ducendum, cum causis excitantibus brevi memorandis, eodem spectant.

Non defunt quidem exempla, ubi nonnullæ ex causis jam dictis, morbum, adjuvante nulla causa excitante evidente, faciunt. LIND. narrat, se duo hujus rei exempla vidisse, quorum alterum in Diana, alterum in Sancto Georgio, navibus longis, se ostenderunt, damnumque haud leve intulerunt: ipsique ex aërea solo, qui in his navibus admodum erat impurus, oriri videbantur, nautæ enim in utraque nave navigantes, cujusvis contagionis feminiis e portu solventes expertes extiterunt; morboque mari correpti fuerunt; nullumque igitur consortium cum hac peste afflatis, quavisve alia scaturigine unde morbus vulgaretur, habere potuissent. Idem auctor insuper febrim, tempestate qua frigus erat admodum intensum exortam esse, addit.

Porro, alia apud LINDIUM aliosque auctores documenta extant, ex quibus alias pariter ex causis prædisponentibus supra memoratis, febrim, nul-

la causa occasionali conspirante, accendisse patet.

Dubitari autem potest, nec injuria quidem; num aliquæ ex his quovis alio operandi modo agant, quam conspirando cum causis jamjam dicendis, ad eandem faciendam: inter has frigus imprimis memorandum est. Effectus quos hæc causa in corpore humano edit sunt admodum diversi: in aliis enim morbos longè alios, immò penitus contrarios concitare potest: quod ex peculiari, parum quidem intellecta, corporum indole, modo quo frigus admovetur, et vitæ ratione pendere videtur. Porro, frigus ad morbum de quo hîc agitur, aliofque benè multos concitandos plurimum pollet: quis autem sit ipsius operandi modus, quave ratione contagionem, morbi ansam gignat, ignorare me profiteor: rem autem ita se habere, observatione et experientia quotidiana constat.

Altera typhi causa excitans est contagio, cujus notionem generalem ipsius CULLENI verbis subjiciam,—“ Effluvia arising directly or originally
“ from the body of a man under a particular dif-

“ ease, and exciting the same kind of disease
 “ in the body of the person to whom it is ap-
 “ plied.”

Quod hoc morbi feminium attinet, natura ejus nos penitus latet ; ipsi autem nescio quid peculiare inesse videtur, quo ad eundem morbum, ac ille, ex quo scaturit, ferè semper concitandum aptum evadit, dixi *fere semper* typhi enim exempla a variolarum contagione oriundi extant *. Qualis autem sit natura hujus veneni recondita, ne conjectura quidem assequi possum : Effectus suos autem, pro ut plus minus in unum conflatur, et pro varia corporum quibus admovetur, constitutione præstare videtur ; in aliis enim corporibus effectus sunt penitus alii, vires ejus vestibus, aliisve rebus quæ eadem imbui possunt, diu irretiti, augeri videntur. Effluvia enim ex hujusmodi rebus avolantia, multo magis pestifera inveniuntur, quam quæ ex ipso corpore illico erumpunt. LIND. enim nutrices mercenarias febricitantibus in valetudinario Hasslariense

per-

* Vid. LIND on Fevers and Infection.

perpetuò licèt famulantes, contagio tamen immunes evasisse ; eodem autem postea ex fomite avolante afflatas fuisse narrat ; quod, vestium fasciculo veneno imbutarum, penes ipsas invento, probatum fuit ; immò unam ex his eadem causa tertia vice infectam idem auctor addit.

In nonnullis exemplis venenum alicubi corporis iners diu latitat, donec tandem, aliqua ex causis prædisponentibus jam dictis favente, ad actionem incitatur.

Verisimile videtur, hæc effluvia mitiora fieri vinculo variarum rerum, quibus in coelo ambiente occurrant, quo adeò dividuntur, ac diluuntur, ut minutissima tantum quantitate corpori admoveantur. Porro, mortiferum eorundem virus reprimi potest ligni ardentis fumo, aliarumque rerum ustioni aptarum, qualia sunt sulphur, nicotiana, pulvis pyrius, quibus thuris et odorum incensio, qualis est corticis cascarillæ flagrantis odor, adjici queant. Insuper, aceti fervefacti vapore, et etiam picis odore, veneni viribus aliquatenus resistitur.

DE DIAGNOSI.

Historia morbi perpenſa, Diagnofis haud erit difficilis: quamvis enim nonnunquam adeò tardè obrepit, ut parùm obſervetur, et morbum antequam radices egerit, idoneis remediis reprimendi occaſio prætermittatur; ſi tamen perpendamus eum nonnunquam hac forma leni accedere, et exquirere conemur, num æger cauſis morbi cognitis objectus fuiſſet, fatiſ probabiliter judicare valebimus utrum typhus adſit, necne.

Quando verò, ut sæpe fit, ſub ſynochi forma impetum facit, rudes et inexperti decipi poſſint, et ſynocham fugacem tantùm, ex errore in rebus non-naturalibus ortam rati, ſignorumque levationem ſanguinis detractiõne, aliisq; exinanitionibus audentes, graviffimam febricitanti miſeriam conſent. Ægri autem conſtitutionis rationem habentes, regulas ſupra poſitas obſervantes, et morbum robuſtos hac plerumque forma adoriri memoria tenentes, ab hac errandi fonte facilè plerumque cavebimus.

Hæc sunt præcipua agendi præcepta, quæ de hac rei nostræ parte tradenda nobis suppetunt; eadem autem morbum tantùm ineuntem, quippe qui aliquatenus progressus facilè recognoscitur, spectare observandum est.

DE PROGNOSI.

Nullus ferè existit morbus, de cujus exitu adeò difficilè, et incertè, judicamus ac ille, de quo nunc agitur; ea enim est nostra tam de vivi corporis functionibus generatim, quam de hujus morbi natura speciatim, ignorantia, ut nemo mortalium dixerit, quo tempore signa sæviora atque maligniora fiant; in quales novas conjunctiones abeant; quæque nova succrescant, ita ut de morbi facie vix benè sperare liceat. Contra, omnium morborum quibus gens humana patet, ægri ex nullo sæpius, aut magis subitò, et inopinatò, quam ex febribus convalescunt, idque quando in summo uti videretur, periculo versantur. Postquam enim morbus ad summam pervenerit; omniaque

niaque simul signa pessimi ominis videntur, placidus febricitanti sæpe obrepit somnus, ex quo leni sudore madens, cum manifesto omnium signorum levamine expergiscitur.

Signa mali ominis sunt, arteriarum pulsus admodum frequentes, debiles, et abnormes; proclivitas ad animi deliquium in situ corporis erecto; frigus extremorum, cum sudoribus sæpe partium, gelidis, et viscidis, qui quo maturius supervenerint eò plus periculi habent: in epigastrio dolor obtusus cum ardoris plus minus sensu, vomitio frequens, memoriæ privatio, coma, delirium, oculi lumine haud afficiendi, linguæ titubantia, vocis mutatio, oculi efferati, torvor faciei insignis, stercus et urina infcio ægro elabentia, quodque pejoris ominis est, dysuria, et sæpe ischuria, deglutitio difficilis, oculorum alter, altero ut videretur minor, quibus addi possunt facies Hippocratica, oculorum semiclausorum pupillæ sursum versæ, maculæ, vibices, fœtor animæ intolerandus, dejectiones saniosæ ac cadaverosæ, abdomen

tensum

tenfum ac tumidum, hæmorrhagiæ, tremores et convulfiones perpetui.

Hæc jam recensita, funt figna quæ exitum morbi funeftum præfagiunt ; hunc autem non nifi pluribus iftorum fignorum concurrentibus, et fine remiffione perftantibus, indicari nobis obfervandum eft.

Interea autem cavendum, ne fententiam noftram præproperè feramus : omnia enim, idoneo medicamine adminiftrato, sæpe contra ac dicta eveniffe, et fubitò et inopinatò in meliùs verfa effe conftat.

Boni ominis eft, fi lingua humida et munda evadat, quod, faliva plus minus copiofè manante sæpe comitatnr. Felicem pariter eventum augurare licet, fi ægri vires vino fumpto reficiantur ; et articularum pulfus majores et tardiores fiant. Porro, bonum eft fi cutis fudore leni, tepido, et naturali mollefcatur : fi dejectiones felleæ utpote capitis affectionem levantes contingant : vel fi urina turbida magna copia reddatur, modus licèt quo mingitur, magis quam fpecies fpectandus videtur : PRIN

GLE enim plures febricitantes quos curabat, nulla in ipforum urina fæce subsidente, convaluiffe refert : infuper, furditas et fomnolentia itidem, modo hæc ad coma non exurgat, bona indicia habenda funt. Somni denique et cibi appetentiæ reditus, feliciffimis signis annumerandus eft. Si hæc jam enumerata adsint, et illa recensita defint, exitum morbi felicem prædicere licebit.

DE RATIONE SYMPTOMATUM.

Quamvis omnium signorum quæ in hoc morbo occurrunt, ratio ex eodem principio, nimirum debilitate, generatim reddi poffit, quædam tamen ex illis figillatim, magisque dilucidè, exponere haud abs re effe videatur.

Magna pulsuum frequentia, et debilitas, pendent ex generali corporis debilitate, et vi irritabili cordis et arteriarum aucta, quæ illam confequitur, facitque ut frequentiùs et languidiùs micent.

Stupor,

Stupor, languor, et mala corporis habitudo, cerebrum et systema nervosum hac affectione potissimum affecta, causam agnoscunt.

Dorsi dolor, quippe qui situ corporis erecto intenditur, ex musculorum ejusdem affectione secundum quosdam oritur, secundum alios verò medullæ spinalis affectum, illi, cerebri supra dicto consimilem, causam habet.

Proclivitas ad animi deliquium in situ corporis erecto, ex sanguine justo minore quantitate ad caput misso oritur.

Stercoris et urinæ dejectiones non voluntariæ, musculorum quibus harum partium functiones gubernantur, paralyti pendent.

Dysuria et ischuria, consimilem vesicæ urinariæ fibrarum in longum decurrentium, vel nonnunquam musculorum acceleratorum urinæ affectum, causam agnoscunt.

Petechias, maculas, vibices, statui solidorum laxo et infirmato, dissolutæque humorum circumeuntium conditioni, tribuenda opinor.

Dolor ventriculi obtusus, et quadantenus ardens, ex minus actiuosa ejusdem inflammatione pendet.

Quod oculus oculo minor apparet, hoc, palpebræ oculi qui minor videtur, laxitati referendum cen-
seo.

Sitis, ventriculi affectum, conditioni linguæ fœ-
dæ affinem, causam agnoscit.

Extremorum frigus, oritur e languido sanguinis circuitu, quo idem minori quam par est quantitate, ad has corporis partes diffunditur.

Sudor gelidus, ac viscidus, partim pendet a cau-
sa jam dicta ; partimque ex tali partium in quibus se ostendit laxitate, qualis easdem humoribus con-
tentis retinendis impares reddit.

Abdominis tensio, et tumor, irgentem aëris vim, qui variis rebus in ventriculo et intestinis putre-
scentibus gignitur, et interdum in abdominis ca-
vum aliquâ intestinorum parte, superveniente gan-
græna, exesà, qua data porta ruit, causam suam agnoscunt.

DE RATIONE MEDENDI.

Hoc nobis potissimum agendum, ut morbus iniens in ipso limine præcidatur: quod consilium medicamentorum vomitoriorum usu optimè absolvi-
tur. Horum efficacissima, et huic fini aptissima, sunt præparata ex stibio, qualia sunt antimonium tartarizatum, calx antimonii nitrata, et antimonium calcareo phosphoratum.

Doses medicamentorum ex stibio præparatorum magnæ, vel etiam parvæ sæpius iteratæ, tantam interdum exinanitionem efficiunt, ut febricitantium vires labascant: prudentis est igitur a parvis dosibus inchoare, ut effectus quos ederent resciscamus, et si signa violentiora horum præparatorum administrationi fortè supervenerint, opio consopienda sunt.

Si medicamina ex stibio præparata tutò et idoneè adhiberi non possunt, confugiendum erit ad
ipeca-

ipecacuanham *recens* in pulverem redactam; hoc enim observato, huic consilio absolvendo satis apta invenitur.

Cum autem ipecacuanhæ vires non durant, et haud rarò inter servandum minuuntur, certissima eandem exhibendi forma est ea in qua cum vino infunditur. (Vin. scil. Ipec.) Hic agendi modus nobis commendatur a medicis nobilissimis, præsertim Professoribus RUTHERFORDIO, et GREGORIO, a quibus in Regio hujus urbis nosocomio, sæpius cum fructu manifesto factitatum vidi: quosque audivisse summæ mihi laudi, usque ad extremum vitæ halitum, lubenter ducam.

Porro, medicamenta vomitoria alios effectus utilissimos præstant; cursum enim humorum ad cutem faciunt, ventriculum exinaniunt, et a rebus crudis quibus sæpe gravatur expediunt, hincque præter alia commoda, quæ secum adferunt, sitim insignitèr levant.

Si autem medicamenta vomitoria successu careant, vel si eadem periclitandi occasiuncula dimittatur, (malum enim nascens solùm opprimendi fortes

existunt) alia medendi ratio experienda est. In hoc attentè et diligentèr incumbendum est, ut omnia circa ægrum munda fiant, omnia quibus cubi- culi aër inquinari possit summoveantur: indusia et toralia frequenter mutanda sunt; hæc quidem le- via esse debent, et ægri arbitrio gubernanda; super pedes autem, quippe qui, cætero corpore æstuante, frigescere solent, majore quantitate sternenda. Ca- vendum est ab omni mentis et sensuum irritamine, qualia sunt lux, strepitus, meditatio nimia, ut et colloquia quæ animi attentionem postulent. Alvi duritie itidem occurrendum est, quod optimè præ- statur clysteribus leniter stimulantibus, quales ex lacte et aqua oleo conjunctis, mannæ, vel sacchari non purificati, pauxillo addito, parari possunt; vel cathartics mitioribus, qualia sunt tartarum purum, soda phosphorata, manna, cassia, &c. interea ægri cubiculum aëre frigidulo admisso refrigerandum est, quod una cum auxiliis supra laudatis, ad cor- poris refrigerationem præstandam, plerumque sup- petet.

Tempestate calida suppetiæ aliundè petendæ sunt, quarum præcipua est, lavatio corporis aquâ frigidâ et aceto, qua pulsuum frequentia minuitur, corporisque calor temperatur, etsi hoc auxilium plerumque feliciter cedat, cautè tamen semper adhiberi debet, quia quibusdam corporis constitutionibus præsertim tempestate frigida obesse potest, cujus rei exempla Professor GREGORIUS vidisse se narrat: Porro, egomet casum vidi, in quo insigniter nocuisse existimabatur, plures autem mihi observare contigit, in quibus lavatio frigida summo cum fructu administrata fuerat: et sanè hoc remedium mihi ipsi gravitèr febricitantî præcepit CEL. GREGORIUS, et exinde, quamvis tempestas admodum frigida fuerat, tantum tamque manifestum commodum percepi, ut idem, idque semper cum fructu, sæpiùs iterandum curaverim.

Acida, ea potissimum, quæ ex frugibus derivantur haud parum in hoc morbo profunt; febricitantibus gratissima sunt, et ad corpus refrigerandum plurimum pollent.

Sanguinis

Sanguinis detractio, morbo in regionibus calidis occurrente, necessaria esse potest; hac autem exinanitione in his nostris regionibus, rarò aut nunquam, nisi in plenioribus quibusdam ægris, diætæ generosæ, aliisque rebus, quæ corporis incitationem præter modum augment, affuetis, opus esse videtur.

Sudor factitius hîc semper vitandus est; ad calorem enim febrilem intendendum, minimè verò ad morbum discutiendum pertinet; hæ enim exinanitiones *criticæ* nuncupatæ semper pro signo aut effectu, nunquam pro causa morbi solutionis habendæ sunt, ut RUTHERFORDIUS vir eximius, in prælectionibus suis clinicis nos docet.

Emplastra epispastica posthabenda sunt, præter exempla quibus coma insigne aut partis inflammatæ indicia adfunt, magnam enim misero molestiam afferre solent; partesque quibus imponuntur haud rarò in gangrænam abeunt.

Alii medici cinchonam hîc probant, alii, nec injuria, ut mihi videtur, improbant: hæc enim fe-

bre laborantibus ventriculum gravat, nauseam et aliquando vomitionem concitat, sicque debilitatem, cui profligando destinatur, augere pertinet: cum autem hoc remedium utpote a quibusdam hominibus claris laudatum, aliquibus periculo dignum videatur; forma pulveris, serpentariæ, aliive medicamini aromatico conjuncti, optimè præscribitur.

Vinum est in numero medicamentorum præstantissimorum, quibus debilitati, in hoc morbo curando, occurritur; non solùm enim viribus suis stimulatricibus plurimum pollet, sed etiam palato et ventriculo arridet: cavendum verò ne ultra modum bibatur, succo pomorum fermentato, aliove liquore aciescente dilutum propinari potest. Quando autem debilitatis signa ad summam pervenerint, libera manu dari licet. Ill. enim GREGORIUS ægrum curabat, qui duas vini Lusitanici, unamque Madeirensis lagenas, viginti quatuor horis vertentibus, hauserat, et ex febre ancipite convaluit, professorque vino remedium ascripsit.

Quando

Quando vinum in promptu non est, rem exequi potuerimus liquoribus spirituosis, aqua dilutis, pauxillo sacchari, citreoremque succi ad gratum saporem addito.

Requies nocturna concilianda est opio, quo etiam convulsionibus, nausæ, vomitioni, et diarrhœæ occurritur, hæc quidem catechu, KINO, aliisque medicaminibus astringentibus levare potest:

Opii usui objicitur, quod alvum astringat, sitemque accendat; cum autem in promptu sint medicamenta quorum ope his effectibus occurratur, ista nullo jure, cum cætera necessarium fuerit, obiectanda videntur.

Febricitantium cibus levissimus, ad concoquendum facillimus, et ex frugibus potissimum vel omnino paratus esse debet, ipsisque, cum primùm appetierint (quæ res sic se habere solet, cum morbus diuturnior fuerit) modica quantitate permitendus est.

Potus mitissimus esse debet, veluti aqua pura, aqua hordeata, quæ acido ex frugibus, vel ex re-

bus

bus fossilibus, quantum satis ad gratum saporem addito, acuenda sunt.

Si quando ægri vires multum convellantur, vinum modicum et cibo, et potui addere licebit.

Nonnunquam evenit, præsertim in delicatulis, quod, febre sublata, debilitas augescens cursum suum persequitur, et concoctio labefacta minuitur, vel æger tussi frequenti et non rarò profluvie ventris exhauriente, macie et summa debilitate conficitur. His autem omnibus diæta generosa, et vino optimè medetur.

FINIS.